Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με ένα πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση»

COM(2013) 857 final

(2014/C 214/07)

Εισηγήτρια: η κ. **Indrė VAREIKYTĖ**

Στις 4 Δεκεμβρίου 2013 και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την:

Πρόταση σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με ένα πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση

COM(2013) 857 final.

Το ειδικευμένο τμήμα «Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Φεβρουαρίου 2014.

Κατά την 496η σύνοδο ολομέλειας, της 26ης και 27ης Φεβρουαρίου 2014 (συνεδρίαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 196 ψήφους υπέρ, 7 κατά και 6 αποχές.

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1 Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, η πρακτική άσκηση έχει εξελιχθεί σε σημαντική δίοδο για την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας. Μολονότι, όμως, η πρακτική άσκηση έχει καθιερωθεί στις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας και πολλές επιχειρήσεις έχουν αρχίσει να την εφαρμόζουν ενεργά, η επέκτασή της συνοδεύεται από ολοένα και περισσότερες επιφυλάξεις ως προς το μαθησιακό περιεχόμενο και τους όρους εργασίας που τη χαρακτηρίζουν. Εφόσον το ζητούμενο είναι η διευκόλυνση της εξεύρεσης εργασίας, η πρακτική άσκηση πρέπει να προσφέρει ποιοτικές γνώσεις, κατάλληλους όρους εργασίας και δεν πρέπει να θεωρείται υποκατάστατο ή προαπαιτούμενο μιας κανονικής θέσης εργασίας.

1.2 Η πρακτική άσκηση είναι σημαντικός τρόπος αντιμετώπισης της ανεργίας και της αναντιστοιχίας των προσόντων ή και επίτευξης της μετάβασης από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας, αλλά δεν πρέπει να εκλαμβάνεται ως ο μόνος. Προϋπόθεση για την επίλυση αυτών των προβλημάτων είναι η εφαρμογή πολυσύνθετων και αλληλένδετων πολιτικών, τόσο στο ευρωπαϊκό όσο και στο εθνικό επίπεδο. Με τα κατάλληλα μέτρα, ιδίως στο εθνικό επίπεδο, μπορεί να αυξηθεί η παροχή δυνατοτήτων πρακτικής άσκησης για τους νέους.

1.3 Μαζί με ορισμένες συγκεκριμένες εισηγήσεις που διατυπώνονται στο παρόν έγγραφο, βασικές προϋποθέσεις για την αναβάθμιση των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης και την ευκολότερη πρόσβαση σε αυτά είναι οι εξής:

1.3.1 Στη σύσταση του Συμβουλίου πρέπει να συμπεριληφθούν οι τύποι πρακτικής άσκησης που συνδέονται με εκπαιδευτικά προγράμματα ή *ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας* (με αποδέκτες νέους ανέργους, συνήθως ανειδίκευτους ή χαμηλής εξειδίκευσης), καθότι πρόκειται για τις πιο ουσιαστικές μορφές πρακτικής άσκησης στην ΕΕ.

1.3.2 Πρέπει να ενθαρρυνθεί η περαιτέρω προσθήκη πρακτικών ασκήσεων στα προγράμματα σπουδών, και εφόσον αυτό είναι δυνατόν, θα πρέπει να πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των σπουδών και όχι μετά την αποφοίτηση.

1.3.3 Επίσης, πρέπει να γίνουν συντονισμένες προσπάθειες σε κλίμακα ΕΕ και κράτους μέλους για την παροχή περισσότερων ευκαιριών πρακτικής άσκησης, ιδίως στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).

1.3.4 Στην περίπτωση της πρακτικής άσκησης στην ελεύθερη αγορά, πρέπει να προβλέπεται μια δέσμη παροχών κοινωνικής ασφάλισης (ασφάλιση υγείας και ατυχήματος, καθώς και αναρρωτική άδεια ασθενείας στην περίπτωση της αμειβόμενης πρακτικής άσκησης).

1.3.5 Στους ασκούμενους πρέπει να προσφέρεται η απαραίτητη οικονομική συνδρομή.

1.3.6 Συν τοις άλλοις, πρέπει να δίνονται συνοδευτικές κατευθυντήριες γραμμές, οι οποίες θα βοηθούν τα κράτη μέλη και την επιχείρηση ή την οργάνωση στην οποία γίνεται η πρακτική άσκηση να βρίσκουν πιθανούς τρόπους υποστήριξης ήδη υφιστάμενων προγραμμάτων πρακτικής άσκησης με εθνική ή ενωσιακή χρηματοδότηση ή να δημιουργούν νέα ελαστικά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

1.3.7 Απαιτείται μεγαλύτερη προσφορά διασυνοριακών δυνατοτήτων πρακτικής άσκησης, για να αυξηθεί η κινητικότητα των νέων εντός της ΕΕ. Η επέκταση των υπηρεσιών της διαδικτυακής πύλης EURES είναι μεν θετική, αλλά απαιτούνται και άλλα μέτρα για την ενθάρρυνση της δημιουργίας ανοικτών και διαφανών διαδικασιών προσφοράς θέσεων πρακτικής άσκησης.

1.3.8 Επιπλέον, τόσο σε εθνική όσο και σε ενωσιακή κλίμακα, απαιτούνται πιο αξιόπιστη αξιολόγηση όλων των τύπων των πρακτικών ασκήσεων και η παροχή συναφών στοιχείων. Τούτο σημαίνει περισσότερες και πιο ποιοτικές πληροφορίες, οι οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση του εύρους, της ποιότητας, της επίδρασης και της αποτελεσματικότητας της εκάστοτε πρακτικής άσκησης.

1.3.9 Πρέπει οπωσδήποτε να ληφθεί μέριμνα έτσι ώστε να μπορούν τα άτομα με αναπηρίες να συμμετέχουν σε μια πρακτική άσκηση και προς τούτο απαιτούνται μέτρα ευαισθητοποίησης και διευκόλυνσης της πρόσβασής τους σε αυτές τις ασκήσεις.

1.3.10 Είναι σημαντική η συμμετοχή όλων των άμεσα ενδιαφερομένων (κοινωνικοί εταίροι, οργανώσεις κοινωνίας πολιτών και κυρίως οργανώσεις νεολαίας) στον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και στην εποπτεία και στην αξιολόγηση της εφαρμογής τους.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

2.1 Το Δεκέμβριο του 2012 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε τη «Δέσμη μέτρων για την απασχόληση των νέων», καταθέτοντας τρεις βασικές προτάσεις: τις «Εγγυήσεις για τη νεολαία», το «Ευρωπαϊκό ποιοτικό πλαίσιο για περιόδους άσκησης» και την «Ευρωπαϊκή σύμπραξη για τη μαθητεία» και προέβη στην επέκταση του δικτύου Ευρωπαϊκών υπηρεσιών απασχόλησης ή EURES. Από την πλευρά της, η ΕΟΚΕ παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τη διαδικασία εφαρμογής όλων αυτών των μέσων.

2.2 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει τη σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση, αφ' ενός μεν επειδή συνιστά ένα μέτρο εξασφάλισης υψηλού επιπέδου μαθησιακού περιεχομένου και κατάλληλων όρων εργασίας κατά την πρακτική άσκηση, αφ' ετέρου δε διότι λειτουργεί αποθαρρυντικά για όσους προσπαθούν να τη μετατρέπουν σε υποκατάστατο ή προαπαιτούμενο μιας κανονικής θέσης εργασίας.

2.3 Η ΕΟΚΕ αντιλαμβάνεται τη σημασία των πρακτικών ασκήσεων υψηλής ποιότητας τόσο για την επιτυχή εφαρμογή των Εγγυήσεων για τη νεολαία ([1]) (μέσω των οποίων λαμβάνεται μέριμνα έτσι ώστε «*όλοι οι νέοι ηλικίας έως 25 ετών [να] λαμβάνουν προσφορά απασχόλησης καλής ποιότητας, συνεχή εκπαίδευση, μαθητεία ή άσκηση εντός τεσσάρων μηνών από τη στιγμή που καθίστανται άνεργοι ή εξέρχονται από την επίσημη εκπαίδευση*»), όσο και για την επίτευξη ενός εκ των πρωταρχικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», δηλαδή την εξασφάλιση εργασίας τουλάχιστον στο 75 % των ατόμων ηλικίας 20-64 ετών έως το 2020. Πρέπει να σημειωθεί ότι τα προγράμματα πρακτικής άσκησης –μέσω της κατάλληλης χρήσης τους– μπορούν να συμβάλουν στη διόρθωση της αναντιστοιχίας των προσόντων και να λειτουργήσουν ως μεταβατικό στάδιο από τον κύκλο της εκπαίδευσης στην αγορά εργασίας.

2.4 Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε πολλά κράτη μέλη, η ΕΟΚΕ συμφωνεί με τη διαπίστωση ότι τα κυριότερα προβλήματα που αφορούν την πρακτική άσκηση στην ΕΕ σήμερα είναι το ανεπαρκές μαθησιακό περιεχόμενο και οι ακατάλληλες εργασιακές συνθήκες. Τη διαπίστωση αυτή πιστοποιεί πρόσφατη έρευνα του Ευρωβαρομέτρου ([2]), από την οποία προκύπτει ότι περισσότερο από το 28 % των ασκούμενων θεωρούν ότι η εμπειρία που αποκόμισαν δεν τους βοήθησε ή δεν θα τους βοηθούσε να βρουν μόνιμη δουλειά.

2.5 Κατά την ΕΟΚΕ, η πρακτική άσκηση δεν είναι παρά ένα ακόμα εργαλείο για την αντιμετώπιση της ανεργίας και της αναντιστοιχίας των προσόντων. Προϋπόθεση για την επίλυση αυτών των προβλημάτων είναι η εφαρμογή πολυσύνθετων και αλληλένδετων πολιτικών τόσο σε κλίμακα ΕΕ όσο και κρατών μελών.

2.6 Επίσης, η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι η πρόταση σύστασης αναφέρεται μόνο στην πρακτική άσκηση στην ελεύθερη αγορά και την πρακτική άσκηση στο εξωτερικό, αγνοώντας άλλες πιο κοινές και ουσιαστικές μορφές πρακτικής άσκησης ανά την ΕΕ ([3]) (π.χ. όσες συνδέονται με εκπαιδευτικά προγράμματα ή ενεργητικές πολιτικές για την αγορά εργασίας με αποδέκτες νέους ανέργους, συνήθως ανειδίκευτους ή χαμηλής εξειδίκευσης).

2.7 Αυτό το πλαίσιο ποιότητας πρέπει να είναι αρκετά ελαστικό έτσι ώστε αφ' ενός μεν να αντανακλά τις διαφορές των κρατών μελών ως προς το σημείο αφετηρίας, την εθνική νομοθεσία και τις πρακτικές, αφ' ετέρου δε να τηρείται η αρχή της επικουρικότητας.

2.8 Η προσθήκη στο εν λόγω πλαίσιο ποιότητας περισσότερων τύπων πρακτικής άσκησης συνδεδεμένων με εκπαιδευτικά προγράμματα θα προαγάγει μια πιο συστηματική προσέγγιση της πρακτικής άσκησης στην ελεύθερη αγορά. Τούτο δε κυρίως αν ληφθούν υπόψη οι μέθοδοι διασφάλισης της ποιότητας που ακολουθούνται ήδη στην εκπαίδευση και οι οποίες θα μπορούσαν να αποτελέσουν το πρότυπο λειτουργίας ενός αποτελεσματικού μηχανισμού ποιοτικού ελέγχου σε όλα τα προγράμματα πρακτικής άσκησης. Η καθιέρωση ενός ενιαίου μηχανισμού διασφάλισης της ποιότητας για όλους τους τύπους πρακτικής άσκησης θα ενισχύσει την κατανόηση και τη διαφάνεια ως προς τα ποιοτικά προαπαιτούμενα και θα συναρτήσει περισσότερο την πρακτική άσκηση με το ζητούμενο της εκμάθησης. Ωστόσο, έχει σημασία να διασφαλιστεί πως αυτός ο μηχανισμός δε θα αντιβαίνει τη σχετική νομοθεσία των κρατών μελών.

([1]) Σύσταση του Συμβουλίου για τη θέσπιση εγγυήσεων για τη νεολαία, ΕΕ C 120, 26.4.2013, σ. 1.

([2]) «The experience of traineeships in the EU» (*Η εμπειρία της πρακτικής άσκησης στην ΕΕ*), έρευνα του Ευρωβαρομέτρου (διαθέσιμη μόνο στα αγγλικά), 2013.

([3]) Study on a comprehensive overview on traineeship arrangements in Member States (Διεξοδική επισκόπηση του καθεστώτος πρακτικής άσκησης στα κράτη μέλη –μη διαθέσιμη στα ελληνικά), Ευρωπαϊκή Ένωση, 2012.

2.9 Ωστόσο, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η θέσπιση ενός νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου δεν μπορεί να αποτελεί αυτομάτως εγγύηση ποιότητας της κάθε πρακτικής άσκησης. Αυτό που έχει βαρύνουσα σημασία για τη διασφάλιση του υψηλού επιπέδου των πρακτικών ασκήσεων είναι η εφαρμογή της νομοθεσίας και η άρτια εποπτεία ολόκληρης της διαδικασίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια να αποφασίζουν ποια είναι η καλύτερη προσέγγιση των πρακτικών ασκήσεων, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ποιότητά τους και να αποφευχθούν οι καταχρήσεις.

2.10 Απαιτείται μεγαλύτερη προσφορά διασυνοριακών δυνατοτήτων πρακτικής άσκησης, για να αυξηθεί η κινητικότητα των νέων εντός της ΕΕ. Η επέκταση των υπηρεσιών του δικτύου EURES προκειμένου να συμπεριλάβει την πρακτική άσκηση είναι σαφώς καλοδεχούμενη, ιδίως αν ληφθούν υπόψη τα πρόσθετα οφέλη της προαγωγής των πρακτικών ασκήσεων πέραν των εθνικών συνόρων (προς το παρόν μόνο το 9 % του συνόλου των πρακτικών ασκήσεων πραγματοποιούνται στο εξωτερικό[2]). Εντούτοις, πρέπει να ληφθούν και άλλα μέτρα υπέρ του ανοικτού και αδιάτρητου χαρακτήρα των διαδικασιών επιλογής ασκούμενων με τη βοήθεια θεσμικών και ενημερωτικών μέσων. Κατευθυντήριες γραμμές για δυνητικούς εργοδότες θα μπορούσαν να ορίζουν τις αρχές της ανοιχτής και διαφανούς διαδικασίας πρόσληψης, καθώς και τα ποιοτικά κριτήρια των θέσεων πρακτικής άσκησης. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να λαμβάνουν καλύτερη ενημέρωση για τα υφιστάμενα προγράμματα και τις ευκαιρίες πρακτικής άσκησης, ιδίως μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και του διαδικτύου.

3. **Ο ρόλος της επένδυσης στην πρακτική άσκηση**

3.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη βεβαιότητα ότι οι ασκούμενοι στον εκάστοτε χώρο εργασίας μπορούν να συνεισφέρουν στην παραγωγή της επιχείρησης και της οικονομίας γενικότερα, ενώ αποκομίζουν την απαραίτητη πείρα, αρκεί το μαθησιακό περιβάλλον στη δουλειά να είναι αρκετά καλά διαρθρωμένο ώστε να διευκολύνεται αυτή η αφομοίωση.

3.2 Μολονότι η πρακτική άσκηση αποτελεί ευκαιρία εκμάθησης, είναι σημαντικό να αναγνωριστούν τα οφέλη για όλους τους άμεσα ενδιαφερομένους, δηλαδή τον ασκούμενο, τον εργοδότη, την οικονομία γενικότερα και κατ' επέκταση την κοινωνία. Επομένως, για λόγους κατοχύρωσης της υψηλής ποιότητάς τους, τα προσιτά προγράμματα πρακτικής άσκησης πρέπει να είναι ευθύνη περισσοτέρων του ενός συντελεστών.

3.3 Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι η σύσταση πρέπει να προάγει πιο ενεργά τις επενδύσεις στην πρακτική άσκηση. Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να αποδοθεί στις ΜΜΕ, δεδομένου ότι συχνά δεν έχουν το απαραίτητο κεφάλαιο να επενδύσουν σε ασκούμενους και ως εκ τούτου πρέπει να τους παρέχεται ειδική υποστήριξη.

3.4 Ο λόγοι για τους οποίους οι μικρότερες επιχειρήσεις ενδέχεται να μην επενδύουν επαρκώς στην πρακτική άσκηση αφορούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά μιας ΜΜΕ, δηλαδή τη βραχυπρόθεσμη προσέγγιση των πραγμάτων, την ανικανότητα άντλησης βραχυπρόθεσμα οφελών από τους ασκούμενους, καθώς και τη διαφορά στο κόστος και στα οφέλη από την πρακτική άσκηση. Ας μην ξεχνάμε ότι η πρακτική άσκηση είναι μια επένδυση, η απόδοση της οποίας δεν γίνεται αμέσως αισθητή στην επιχείρηση! Ένα άλλο δε πρόβλημα για τις μικρές επιχειρήσεις όσον αφορά την προσφορά θέσεων πρακτικής άσκησης είναι ότι, ενίοτε, ο ασκούμενος δεν παραμένει αρκετό χρονικό διάστημα στην επιχείρηση έτσι ώστε να αντισταθμιστεί το κόστος της εκπαίδευσής του.

3.5 Κατά την ΕΟΚΕ, η παρουσία εξειδικευμένου και άρτια καταρτισμένου εργατικού δυναμικού συνεπάγεται σαφή συγκριτικά πλεονεκτήματα έναντι του μεμονωμένου εργαζόμενου ή της επιχείρησης. Επομένως, είναι θεμιτό να παρεμβαίνει το κράτος στην αγορά, συμπληρώνοντας τις παροχές του ιδιωτικού τομέα. Μεγάλο μέρος των νέων θέσεων εργασίας προκύπτουν από τις ΜΜΕ, οι οποίες συμβάλλουν καταλυτικά στην οικονομική μεγέθυνση, και άρα οι επενδύσεις στην πρακτική άσκηση σε αυτές δικαιολογούνται από την ανάγκη να διορθωθεί μια αδυναμία της αγοράς οφειλόμενη σε εξωγενείς παράγοντες και τα παρεχόμενα δημόσια αγαθά (όπως η αναντιστοιχία των προσόντων που αποκτώνται κατά την εκπαίδευση). Κατ' αυτόν τον τρόπο οι ΜΜΕ μπορούν να συμβάλουν περαιτέρω στην οικονομική μεγέθυνση και κατ' επέκταση στην ευημερία της κοινωνίας ([4]).

3.6 Συνεπώς, η ΕΟΚΕ προτείνει τη σύνταξη συνοδευτικών κατευθυντήριων γραμμών τόσο για τα κράτη μέλη, όσο και για και την επιχείρηση ή την οργάνωση στην οποία γίνεται η πρακτική άσκηση για την εξεύρεση πιθανών τρόπων υποστήριξης προγραμμάτων πρακτικής άσκησης με ήδη προβλεφθείσα εθνική ή ενωσιακή χρηματοδότηση. Συν τοις άλλοις, αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να περιλαμβάνουν περιπτώσεις υποδειγματικής εφαρμογής πρακτικής άσκησης σε επιχειρήσεις ή οργανώσεις.

3.7 Η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντικό να γνωρίζουν οι εργοδότες πώς μπορούν να αντλήσουν καθαρά οφέλη από την προσφορά θέσεων πρακτικής άσκησης. Μελέτες με θέμα το πλήρες φάσμα του κόστους και της ωφέλειας, από τις οποίες αναδεικνύονται οι πραγματικές οικονομικές αποδόσεις, μπορούν να αποτελέσουν πειστικό επιχείρημα για έναν επιχειρηματία να πάρει ασκούμενους στην επιχείρησή του. Ταυτόχρονα, πρέπει να γίνει γενικότερα αντιληπτό πως οι επιχειρήσεις πρέπει να προσφέρουν θέσεις ποιοτικής πρακτικής άσκησης.

4. **Απολαβές και κοινωνική ασφάλιση**

4.1 Δεδομένου ότι μόλις το 62 % ([5]) των νέων με πρακτική άσκηση στο ενεργητικό τους έχουν στα χέρια τους γραπτή συμφωνία ή σύμβαση με την ενδιαφερόμενη επιχείρηση ή οργάνωση, η ΕΟΚΕ προσυπογράφει το αίτημα να καταστούν υποχρεωτικές οι γραπτές συμφωνίες πρακτικής άσκησης. Θα πρέπει να οριστούν κοινές νομικές προδιαγραφές για τις συμφωνίες πρακτικής άσκησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι γραπτές συμφωνίες ή συμβάσεις πρακτικής άσκησης είναι προς το συμφέρον τόσο του ασκούμενου όσο και εκείνου που προσφέρει την πρακτική άσκηση, καθότι κατ' αυτόν τον τρόπο ενισχύονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις αμφοτέρων.

([4]) Management Training in SMEs, 2002.

([5]) «The experience of traineeships in the EU» (Η εμπειρία της πρακτικής άσκησης στην ΕΕ), έρευνα του Ευρωβαρομέτρου (διαθέσιμη μόνο στα αγγλικά), 2013.

4.2 Εντούτοις, η ΕΟΚΕ συνιστά στην περίπτωση της πρακτικής άσκησης στην ελεύθερη αγορά, ο εργοδότης να παρέχει υποχρεωτικά τη βασική δέσμη παροχών κοινωνικής ασφάλισης (ασφάλιση υγείας και ατυχήματος, καθώς και αναρρωτική άδεια ασθενείας στην περίπτωση της αμειβόμενης πρακτικής άσκησης) και τούτο να ορίζεται αυτομάτως στη συμφωνία πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση θεωρείται ότι αποτελεί σχέση απασχόλησης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και τις πρακτικές, πρέπει να εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις του Εργατικού Δικαίου, του Δικαίου κοινωνικής προστασίας και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας (συμπεριλαμβανομένων των μισθολογικών) που εμπερικλείονται στη νομοθεσία των κρατών μελών. Σε περίπτωση διαφοράς, η ΕΟΚΕ συνιστά οι ασκούμενοι να θεωρούνται το ασθενέστερο μέρος και να τους παρέχεται η απαραίτητη υποστήριξη.

4.3 Οι πιο συνήθεις πηγές χρηματοδότησης των διαφόρων τύπων πρακτικής άσκησης ανά τα κράτη μέλη είναι τα ενωσιακά και τα εθνικά ή περιφερειακά κονδύλια, οι θεσμικοί φορείς (π.χ. υποτροφίες πανεπιστημίων), η αυτοχρηματοδότηση και οι οικονομικοί πόροι της εκάστοτε επιχείρησης. Η χρηματοδότηση από το Δημόσιο συνίσταται συχνά στη γενναία συμμετοχή των Ευρωπαϊκών Ταμείων και δη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Ωστόσο, όσον αφορά την πρακτική άσκηση στην ελεύθερη αγορά, η αυτοχρηματοδότηση είναι σύνηθες φαινόμενο καθότι συχνά η αποζημίωση που καταβάλλεται στον ασκούμενο είναι ανεπαρκής ή μηδαμινή. Γεγονός είναι ότι το 59 %[5] επί του συνόλου των ασκούμενων δεν εισπράττουν καμία αποζημίωση και είναι υποχρεωμένοι να βασίζονται σε άλλες πηγές όπως οι οικονομίες τους ή να ζητούν την ενίσχυση της οικογένειάς τους.

4.4 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η προετοιμασία των ασκούμενων για τη μελλοντική τους επαγγελματική σταδιοδρομία μέσω της ενίσχυσης της απασχολησιμότητάς τους δεν σημαίνει ότι πρέπει να ζουν σε συνθήκες φτώχειας. Η πρακτική άσκηση πρέπει να είναι εξίσου προσβάσιμη σε όλους, κατά συνέπεια η μη παροχή οικονομικής αποζημίωσης περιορίζει τη δυνατότητα πρόσβασης του ασκούμενου στην πρακτική άσκηση (μόνο το 46 % των ερωτηθέντων ανά την ΕΕ έχουν ολοκληρώσει πρακτική άσκηση[5]). Έτσι, αυτό το οικονομικό κριτήριο καταλήγει να αποτελεί διάκριση εις βάρος ορισμένων ομάδων νέων.

4.5 Όσον αφορά το θέμα της συναρμοδιότητας, η ΕΟΚΕ προτρέπει τα κράτη μέλη να αναζητήσουν μια ευέλικτη λύση στο ζήτημα της αποζημίωσης των ασκούμενων. Με τη λύση αυτή πρέπει να κατοχυρώνεται η υψηλή ποιότητα της πρακτικής άσκησης και οι αξιοπρεπείς εργασιακοί όροι, χωρίς ωστόσο αυτό να λειτουργεί αποθαρρυντικά για τις επιχειρήσεις. Η αποζημίωση για μια πρακτική άσκηση δεν πρέπει να θεωρείται απλώς μια μορφή απολαβών, αλλά και ένας τρόπος εξασφάλισης ίσων ευκαιριών σε όλους τους νέους που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν πρακτική άσκηση.

4.6 Η ΕΟΚΕ εισηγείται την αναθεώρηση και την ανάλυση όλων των εναλλακτικών επιλογών με τους κοινωνικούς εταίρους, δηλαδή εφαρμογή καθεστώτων φοροαπαλλαγής για τις επιχειρήσεις που προσφέρουν πρακτική άσκηση, χρήση ενωσιακών και εθνικών κονδυλίων, εκπτώσεις στις δέσμες παροχών κοινωνικής ασφάλισης κ.λπ. με σκοπό να μην επωμίζεται αποκλειστικά η εκάστοτε επιχείρηση ή οργάνωση το κόστος της αποζημίωσης.

4.7 Επίσης, η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκδώσει το συντομότερο δυνατόν κατευθυντήριες γραμμές με βέλτιστες πρακτικές για τα κράτη μέλη και τις επιχειρήσεις/οργανώσεις.

4.8 Οι ορθές πρακτικές για την πρακτική άσκηση, που καθορίζονται στη Σύσταση με θέμα πλαίσιο ποιότητας για την πρακτική άσκηση, θα πρέπει να ισχύσουν τόσο στην «ελεύθερη αγορά» όσο και στον δημόσιο τομέα και στα όργανα της ΕΕ.

5. **Άλλες πτυχές**

5.1 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την πρόταση για τον περιορισμό αφ' ενός της χρονικής διάρκειας κάθε πρακτικής άσκησης στους 6 μήνες και αφ' ετέρου των επαναλαμβανόμενων πρακτικών ασκήσεων, έτσι ώστε να αποφευχθεί η κατάχρησή τους ως εναλλακτική λύση στη μόνιμη απασχόληση. Ωστόσο, ίσως να είναι πιο ενδεδειγμένο να διαρκεί η διασυνοριακή πρακτική άσκηση περισσότερο από εκείνη που πραγματοποιείται στη χώρα προέλευσης του ασκουμένου.

5.2 Επίσης, η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι πρέπει οπωσδήποτε να ληφθεί μέριμνα έτσι ώστε να μπορούν τα άτομα με αναπηρίες να συμμετέχουν σε μια πρακτική άσκηση και προς τούτο συνιστά τη λήψη μέτρων ευαισθητοποίησης και διευκόλυνσης της πρόσβασής τους σε αυτές τις ασκήσεις.

5.3 Η ΕΟΚΕ καλεί τους κοινωνικούς εταίρους να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την αναγνώριση των προσόντων και των δεξιοτήτων που αποκτώνται κατά την πρακτική άσκηση και όχι μόνο (π.χ. δράσεις εθελοντισμού). Μέσα σε αυτό το περίγραμμα, ο *Ευρωπαϊκός χώρος δεξιοτήτων και προσόντων* –ο οποίος αναλύθηκε προσφάτως– θα μπορούσε να ενισχύσει τη διαφάνεια της διαδικασίας.

5.4 Η ΕΟΚΕ τάσσεται μεν υπέρ της έκδοσης πιστοποιητικών πρακτικής άσκησης, αλλά προτείνει η έκδοση αυτή να γίνεται με ενιαίες προδιαγραφές. Επίσης, στην προσπάθεια να τύχουν ευρύτερης αναγνώρισης και να είναι πιο χρήσιμα για τους νέους, θα μπορούσαν να συνδεθούν με το «Διαβατήριο νέων» και το Ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων.

5.5 Τέλος, η ΕΟΚΕ ζητά να διεξαχθεί διάλογος τόσο σε ενωσιακό όσο και εθνικό επίπεδο με τη συμμετοχή όλων των άμεσα ενδιαφερομένων (κοινωνικοί εταίροι, οργανώσεις κοινωνίας πολιτών και κυρίως οργανώσεις νεολαίας) στον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών, καθώς και στην εποπτεία και στην αξιολόγηση της εφαρμογής τους.

Βρυξέλλες, 27 Φεβρουαρίου 2014

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Henri MALOSSE